

De Regel van Augustinus

Gemeenschappen van zusters en broeders herkennen zich in de Regel van Augustinus. Heeft zijn Regel ook iets voor ons? Lees en denk met ons mee in de volgende nummers van Stad Gods.

Commentaar op de Regel van Augustinus

Liefde en conflict

In Lecceto is een bloeiend klooster van Slotzusters Augustinessen. (Wees gerust, zonder tralies en met ook wel een zekere bewegingsvrijheid.) Daar woont Zuster Maria Rosa, die tekeningen maakt van heel bescheiden allure, die al jaren in boeken en op posters de wereld over gaan. De Zusters hebben ook een korte samenvatting uitgegeven van Augustinus' *Regel voor de Gemeenschap*, met tekeningen, waaronder een van de bekende 'balk en de splinter'. Die tekening stoort me een beetje, want geen oog is groot genoeg voor een balk. In het Evangelie is het daarom ook een manier van zeggen.

De splinter in andermans oog valt jou op, maar wat denk je van de balk in je eigen oog? We voelen aan op wat

voor hooghartige houding Jezus hier doelt.¹ Augustinus neemt deze beeldende zegswijze over in hoofdstuk 6 van zijn *Regel voor de Gemeenschap*, maar geeft er een eigen betekenis aan.

'Van een splinter een balk maken'

Als hij in zijn *Regel* toekomt aan conflicten en ruzies, bedoelt hij niet dat je wel eens een verkeerd geplaatste opmerking maakt tegen een ander. Het gaat over dieper ingrijpende conflicten. Hij spreekt over het 'toebrengen van wonden', en waar hij de wederzijdse vergeving ter sprake brengt, gebruikt hij het werkwoord 'elkaar ontlasten' van de schuld die ze tegenover elkaar op zich hebben

1) Evangelie van Matteüs 7,3.

De Regel van Augustinus

geladen. Vergeven doe je, zegt Augustinus, op basis van je gebeden. Hier moeten we op de eerste plaats denken aan het *Onze Vader*, maar ook aan het gebed in het algemeen. Je kunt niet oprecht bidden tot ons aller Vader zolang je niet wilt vergeven.

Augustinus is realist genoeg om te weten dat je ook in een gemeenschap de conflicten niet voor blijft. Hij schrikt er niet van dat het opeens kan vonken en dat de vlam erin slaat. Zijn vrees dat mensen elkaar echt schade berokkenen ligt in het feit dat de dingen niet uitgesproken worden. 'Ruzie behoort er niet te zijn; ontstaat ze toch, beëindig ze dan zo gauw je maar kunt.' Waar hij vooral voor waakt is dat een conflict niet de kans krijgt om zich vast te zetten en tot het patroon te gaan behoren van hoe we met elkaar omgaan. In dit verband citeert hij de reeds vermelde woorden van Jezus uit het evangelie van Matteüs. Iedereen zal die woorden herkennen, maar misschien niet meteen zien wat Augustinus ermee doet. In het Evangelie wijst iemand met een balk in zijn eigen oog een ander op de splinter in diens oog. Het gaat Jezus om een totaal ongefundeerde schijnheilige houding. Maar Augustinus is bezig na te denken over het kwaad, dat ruzie die beklijft kan aanrichten tussen mensen. Laat je een opgekomen ruzie haar gang gaan, dan laat je

een splinter uitgroeien tot een balk, zegt hij. Met dezelfde woorden formuleert hij dus een waarschuwing met een andere inhoud.

Charisma: Gemeenschap

Zo luidt de titel van het laatste boek van Tars van Bavel over Augustinus en zijn spiritualiteit. Een heel waardevol boek, omdat het zo praktisch is. Gemeenschap is charisma, is een gave die God schenkt. Maar gemeenschap is ook arbeid. En deze arbeid wordt in dit boek verwoord, waarin inzichten uit de groepsdynamiek samengaan met het denken van Augustinus over gemeenschap. Een citaat dat mij erg aanspreekt: 'Vergeven is jezelf geven, je eigen rechten relativeren. Het is de voorwaarde voor de leefbaarheid van iedere samenleving. Er is van vergeving sprake waar de liefde tekort gedaan is, en het is deze liefde die een nieuw begin maakt.'²

'U moet uw liefde niet afstemmen op deze wereld, zij moet voortkomen uit de Geest.' Met deze zin sluit Augustinus dit zesde hoofdstuk af. Wat hij bedoelt, herken ik in een zin uit het vermelde citaat: 'De liefde die tekort gedaan is, biedt een nieuw begin aan.' Dat is iets waar de Geest ons toe uitnodigt.

Wim Sleddens o.s.a.

2) bladzijde 146.